

ת"פ 46436/09/13 - אליהו שיטרית, בהא דרבאשי נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בנצרת

ת"פ 46436-09-13 מדינת ישראל נ' שיטרית ואח'

תיק חיצוני: 3083/12

לפני כב' השופטת הבכירה, דלית שרון-גרין

מבקשים
1. אליהו שיטרית ע"י ב"כ עו"ד מועלם
2. בהא דרבאשי ע"י ב"כ עו"ד דרבאשי

נגד
מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז צפון
משיבה

החלטה

מבוא והשתלשלות העניינים

1. לפני עתירת המבקשים להבאת ראיות נוספות לאחר מתן הכרעת הדין. למרות שהבקשה לא הוכתרה כך, ברי כי מדובר בבקשה לפי סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "**החוק**").
2. עסקינן בתיק בו הוגש כתב אישום בשנת 2013, ולאחר הליכים רבים וממושכים, ובכלל זה שמיעת ראיות על פני ישיבות רבות, ניתנה הכרעת דין ביום 25.11.18.
3. לאחר השמעת הכרעת הדין המרשיעה בעיקרה, בקשה ההגנה לדחות את שמיעת הטיעונים לעונש לצורך לימוד הכרעת הדין ובמקביל, בקשה להורות על הזמנת תסקירים מטעם שירות המבחן בעניינים של הנאשמים.
- חרף התנגדות המאשימה להזמנת התסקירים, קיבלתי את בקשת ההגנה והדין נדחה לחודש אפריל 2019.
4. בחודש פברואר 2019 הודיע נאשם מס' 1 כי צירף סניגור חדש לצוות ההגנה שלו. על אף ההודעה בדבר "צירוף" הסניגור החדש, מרגע ההודעה ואילך, הסניגור החדש הוא שהופיע בכל הדיונים וכל הבקשות הוגשו על ידו.
5. בחודש מרץ 2019 הגיש הסניגור החדש בקשה לעיון בחומר חקירה בהתאם לסעיף 74 לחוק, אשר נדונה, בהתאם להוראות הדין, על ידי מותב אחר.
6. לאחר שניתנה ההחלטה בבקשה לעיון בחומר חקירה, בחודש יולי 2019, הגיש הסניגור בקשה להמצאת

מסמכים לפי סעיף 108 לחוק.

7. ביום 30.7.19, לאחר שהתקבלה תגובת המאשימה, ולאחר שהתקיים דיון בבקשה, ניתנה החלטת הדוחה את הבקשה, בכפוף להוראה להעברת מסמכים מתוך עתירה שהוגשה לבג"צ, שעניינה החקירה מושא תיק זה (להלן: "בג"צ אנונימוס").

8. שמיעת הטיעונים לעונש נדחתה מעת לעת לבקשת ההגנה, על מנת לאפשר לה לסיים את ההליכים לפי סעיפים 74 ו-108 לחוק, ונקבעה ליום 16.9.19.

9. ערב הדיון, הגיש ב"כ הנאשם 1 את הבקשה דנן, ובדיון לפני הודיע ב"כ נאשם 2 כי הוא מצטרף לה.

טיעוני הצדדים

10. **בבקשה הכתובה** נטען כי המבקשים מעוניינים להגיש שלל מסמכים, ולהעיד מספר עדים, שחלקם כבר העידו במהלך המשפט. לטעמם יש בראיות אלה כדי להביא לזיכויים של הנאשמים הן מכוח הישיר של הראיות הנוספות שיוכחו "היעדר מודעות וגם/או היעדר כוונה פלילית וגם/או היעדר אחריות וגם/או היעדר עבירה וגם/או קיום הגנה של טעות במצב דברים" (סעיף 20 לבקשה), והן מכח הגנה מן הצדק "ומשום כמה היבטים של הגנה זו" (סעיף 20 לבקשה), ובכללם התנהלות שערורייתית של המאשימה, פגיעה בתחושת הצדק וההגינות אכיפה בררנית "ועוד.." (סעיף 21 לבקשה). ב"כ הנאשם 1 הוסיף בבקשתו הכתובה כי "הנאשם שומר על זכותו, לאחר הגשת הראיות הנ"ל ושמיעת העדויות, למצות את זכויותיו להבאת כל ראיה נוספת שיהיה בה להביא לגילוי האמת ולהכרעת דין נכונה וצודקת" (סעיף 5 לבקשה).

הנימוק העיקרי לבקשה הוא חשיפת האמת ומניעת עיוות דין כלפי הנאשמים.

בנוסף, נטען כי הראיות משליכות על עקרון החוקיות, והתוצאה המתבקשת מהחלטתו היא זיכוי הנאשמים.

הראיות אותן מבקשת ההגנה להביא, מפורטות בסעיף 14 לבקשה וכוללות תכתובות בין וטרינרים בתפקידים שונים לבין עצמם ולבין גורמים נוספים, טופסי שימוע שנערכו למספר רופאים וטרינרים בעקבות הפרשה מושא תיק זה וההחלטות בעניינם, מסמכים המעידים על שינוי נוהלי העבודה בעקבות הפרשה דנן ומסמכים הקשורים לבג"צ אנונימוס.

העדים אותם מבקשת ההגנה לזמן הם:

• ד"ר עבדאלחאלק מוחמד

• ד"ר נדב גלאון

• ד"ר דגנית בן דוב

• ד"ר סרחיו דולב

• ארבעת הרופאים להם נערכו השימועים, ו"בפרט ד"ר ג'ראיסי וסיס ... וד"ר יבגני בורשצבסקי".

• ד"ר טוביה מניס

• עו"ד יוסי וולפסון, אשר ייצג את עמותות "תנו לחיות לחיות" ו"אנונימוס" בבג"צ אנונימוס.

• וכן "עדים נוספים שמופיעים במסמכים הנ"ל".

הרופאים ששמותיהם הודגשו, הם רופאים שכבר העידו במהלך שמיעת הראיות.

עוד נטען כי חלק ממסמכים אלה היה בידי המאשימה עובר להגשת כתב האישום ואילו המאשימה הסתירה אותם מפני ההגנה.

11. **בדין לפניי הוסיף ב"כ המבקש מס' 1** כי עיון בתאריכי המסמכים הנספחים מגלה כי היו ברשות המדינה טרם הגשת כתב האישום, ומשלא הועברו לעיון הנאשמים מתגלה התנהלותה הנפסדת. מדובר במסמכים המזיקים לתביעה, ועל כן, ככל הנראה, לא הועברו לעיון ההגנה. אם לא נעשה הדבר בכוונה תחילה, הרי שלכל הפחות ברשלנות פושעת.

לצד הנאשם מס' 1 שלא הורשע במעשה פיזי פלילי, אמורים היו לשבת וטרינרים רבים, שאחריותם גבוהה מזו של הנאשם כאן. די בכך כדי להביא לזיכויו.

12. **ב"כ המבקש מס' 2** בקש להצטרף למכלול טיעוניו של חברו, אם כי לטעמו, די בחומר הקיים כדי להגיש ערעור על הכרעת הדין.

13. **ב"כ המשיבה** בקש לדחות את הבקשה. לטעמו הכרעת הדין מבססת את אחריותו של המבקש מס' 1 באופן פעיל, ולא רק מתוקף משרתו. מהות חלקו ומעשיו נדונו מפורשות והוכרעו בהכרעת הדין.

סוגיית האכיפה הבררנית אל מול הרופאים הוטרינרים נטענה כבר על ידי סניגורו הראשון של מבקש מס' 1, נדונה והוכרעה אף היא, כמו יתר טענות ההגנה הנוכחיות.

כתבי אישום בפרשה זו הוגשו נגד כל מי שנמצאה בעניינו תשתית ראיתית מספקת. כבר במסגרת השימועים שנערכו לוטרינרים קם ספק לגבי אחריותם. אם כך בשימועים, שהרף הראייתי הנדרש בהם הוא נמוך, הרי לא ניתן היה להגיש נגדם כתבי אישום.

המבחן העיקרי להחלת סעיף 167 לחוק הוא האם הדבר דרוש לצורך עשיית צדק ולהגעה לגילוי האמת, והאם יש ראיות הנוספות, כשלעצמן או יחד עם הראיות שכבר הוגשו, משום פוטנציאל לשינוי הכרעת הדין. שני השיקולים הנוספים הם אם היה באפשרות הצד המבקש להשיג את הראיות במהלך ניהול התיק ואינטרס סופיות הדין.

עוד טען כי לא ברור כיצד יכולה לעלות טענה של הסתרת חומר, שעה שההגנה עשתה שימוש בחלק מהחומרים במהלך שמיעת הראיות ובסיכומיה. בנוסף, במהלך שמיעת הראיות בקש הסניגור הראשון, וקיבל, חומרי חקירה שונים.

לגופן של הראיות טען כי אין מדובר בחומר חקירה רלוונטי וממילא אין בהן כדי לשנות את הכרעת הדין. עוד ציין כי אין כל תצהיר כוזב של ד"ר עבדאלחאלק, קיים תצהיר מטעם ד"ר גלאון, בו הוצהר כי על פי ידיעתו הדברים שנכתבו בתגובה הם נכונים. לאחר מכן, הבין שנמסרה לו אינפורמציה שאיננה מדויקת, התנצל ובקש לתקנה.

המסגרת הנורמטיבית

14. זוהי לשונו של סעיף 167, שכותרתו "ראיות מטעם בית המשפט", מלמדת על כוונתו העיקרית של המחוקק:

סיימו בעלי הדין הבאת ראיותיהם, רשאי בית המשפט, אם ראה צורך בכך, להורות על הזמנת עד - ואפילו כבר נשמעה עדותו בפני בית המשפט - ועל הבאת ראיות אחרות, אם לבקשת בעלי דין ואם מיזמת בית המשפט.

15. הפסיקה חזרה וקבעה כי חרף כותרתו וחרף השלב הדיוני המשתמע מלשון הסעיף, הרי שהוראת הסעיף משתרעת גם על השלב שלאחר מתן הכרעת הדין וטרם מתן גזר הדין. עם זאת, נקבע כי ככל שהשלב הדיוני הוא מתקדם יותר, כך תהיה ההיזקקות לו נדירה וחריגה יותר.

השיקולים לבחינת הבקשה דומים לשיקולי ערכאת ערעור בבואה לבחון בקשה מסוג זה במסגרת ערעור, והם שלושה; א. האם הראיות היו בהישג ידם של המבקשים, ב. קיומו של אינטרס סופיות הדין, ג. טיב הראיות שהגשתן מתבקשת, והסיכוי שהבאתן תביא לשינוי הכרעת הדין. השיקול השלישי הוא בעל המשקל המכריע.

(ראו בענין זה ע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל, ע"פ 5874/00 לזרובסקי נ' מדינת ישראל, רע"פ 346/14 מרדינגר ואח' נ' מדינת ישראל (18.10.15) ורע"פ 2406/16 יונגר נ' מדינת ישראל (29.9.16)).

דין והכרעה

16. להלן אבדוק את שלושת השיקולים המנחים באספקלריה של הבקשה שלפניי, הראיות שהוגשו במהלך ניהול התיק, הכרעת הדין והשלב הדיוני בו אנו מצויים.

א. האם הראיות היו בהישג ידם של המבקשים

17. אין חולק כי הראיות היו קיימות טרם הכרעת הדין. למעשה, כטענת המבקשים, רובן היו קיימות טרם הגשת כתב האישום. משכך, אין ספק כי אם הראיות הן בהישג ידם של הסניגורים כעת, הרי שהיו בהישג ידם של הסניגורים טרם תחילת שמיעת הראיות.

18. לא זו אף זו, מרבית הראיות היו בפועל בידי ההגנה במהלך ניהול התיק וחלק ניכר מהן, כ-20 מתוך 50 הנספחים, אף הוגש לבית המשפט (ראו, למשל, נספח 5, הזהה לת/22, נספח 6 שהוא נ/5, נספחים 7 - 13 לבקשה המהווים חלק מת/20, נספחים 26, 30, 32, 33, 35, 36, 37 ומספר מסמכים הנוגעים לבג"צ אנונימוס שהוגשו בהסכמת המאשימה, וסומנו במ/1 עד במ/12, בהחלטה מיום 30.5.18).

19. בשולי הדברים, אציין כי הבקשה פרושה על פני 16 עמודים, וצורפו לה כ-450 עמודי נספחים. חלק מהנספחים מופיעים פעמיים ואף יותר, וחלקם, כאמור, הוגשו כראיות במהלך ניהול התיק. בטיעוני לפניי חזר הסניגור מספר פעמים וטען כי מדובר במאות עמודי מסמכים. דוקא משום שמדובר במסמכים רבים, ראוי היה שההגנה תבור את התבן מן הבר, ותצרף לבקשתה אך את המסמכים הרלוונטיים באמת. ופעם אחת בלבד.

ב. אינטרס סופיות הדיון

20. נוכח התמשכות ההליך בתיק זה, בהנתן מועד הגשת כתב האישום ובהתחשב במועדים הרבים בהם נשמעו העדים, ביניהם שורה ארוכה של עדים מטעם ההגנה, אינטרס סופיות הדיון מקבל משנה תוקף.

21. נוכח התמשכות ההליכים והשתלשלותם, כמתואר לעיל, וכן נוכח המועד שנקבע לשמיעת הטיעונים לעונש, דומה כי ראוי היה להגיש את הבקשה קודם למועד הגשתה בפועל ואף בתוך הפגרה. לכל הפחות ראוי היה לעשות כן, מיד עם פתיחת שנת המשפט, ולא ערב הדיון שנקבע לשמיעת הטיעונים לעונש.

22. יש לקחת בחשבון את השלב הדיוני בו אנו מצויים, קרי; לאחר מתן הכרעת הדין, לאחר קבלת תסקירי שירות המבחן וערב שמיעת הטיעונים לעונש. הלכה היא ככל שמתקדם ההליך, כן תהיה ידו של בית המשפט קפוצה יותר, וקבלת בקשות מסוג הבקשה דנן תהיה נדירה יותר.

ג. טיב הראיות והסיכוי לשינוי הכרעת הדין

23. הסיכוי שהראיות, נוכח טיבן, יביאו לשינוי הכרעת הדין הוא זעום.

ראשית, כאמור, חלק ניכר מהראיות הונח לפני בית המשפט טרם מתן הכרעת הדין, חלקו בהסכמת התביעה. לעובדה זו יש השלכה הן לענין השפעתן של הראיות עצמן על הכרעת הדין והן לענין הטענות בדבר התנהלותה של המאשימה.

השפעה ישירה

24. לגופו של ענין, עיינתי בראיות שלא הוגשו במסגרת ניהול ההליך טרם הכרעת הדין. אני מוצאת שבראי הקביעות העובדתיות והנורמטיביות מושא הכרעת הדין, מדובר בראיות שהשפעתן הישירה על הכרעת הדין היא אפסית. אני סבורה שאין בראיות אלה כדי לחשוף תמונה שונה מזו שהתגלתה במהלך שמיעת הראיות ונותחה במסגרת הכרעת הדין, הן ביחס לאופן התנהלות העניינים במשחטה והן ביחס לחלקיהם של הנאשמים בפרשה ולאחריותם למכלול המעשים. לדידי, האמת נחשפה במהלך שמיעת הראיות, ואין בראיות הנוספות כדי לשפוך אור על נקודות חשוכות, כפי שהדבר נדמה מקריאת הבקשה ומשמיעת טיעוני ההגנה.

הגנה מן הצדק

25. באשר לטענות בנושא הגנה מן הצדק, הרי שאלה לא הובהרו לחלוטין, שעה שההגנה טענה בכלליות ל"כמה היבטים של הגנה זו". זיקוק טענותיה מביא למסקנה כי הן מתחלקות לשני ראשים; האחד, התנהלות שערורייתית של המאשימה, אשר החזיקה בחומר חקירה, ונמנעה מלהעבירו להגנה, משום שידעה כי חומר זה פועל לחובתה. השני, אכיפה בררנית.

התנהלות שערורייתית

26. בנוגע לראש הראשון, מדובר בהאשמה חמורה ביותר. לא בכדי, בהמשך סייג אותה מעט ב"כ המבקש 1, באומרו כי לכל הפחות קיימת מצד המאשימה רשלנות פושעת. גם זו האשמה חמורה דיה, לטעמי.

27. משנמצא כי חלק ניכר מהראיות "המרעישות" שגילה סניגורו החדש של המבקש מס' 1, היה בידי סניגורו הקודם, לאחר שהתביעה העבירה אותו לידיה, ניטל עוקצן של הטענות בעניין זה.

28. יתרה מכך, סניגורו הקודם של המבקש מס' 1 בקש להגיש את הראיות לאחר תום שמיעת הראיות, ועובר להגשת סיכומי התביעה, והתביעה הסכימה להגשתן לבית המשפט, וויתרה על שמיעת עורכיהן וחקירתם.

29. מכאן, שאין כל בסיס לטענות ההגנה בדבר התנהלות שערורייתית של התביעה, ואין מקום להמשך המבחן התלת שלבי שנקבע בהלכת בורוביץ בהקשר זה.

אדרבא, יש להצר על כך שהסניגור לא טרח לבדוק את טענותיו לעומקן טרם הפרחת האשמות חמורות ביחס לתביעה. עוד יש להצר על כך שב"כ המבקש מס' 2 הצטרף לבקשה, תחת שיאיר את עיני חברו.

אכיפה בררנית

30. בנוגע לטענת האכיפה הבררנית, החוסה אף היא תחת כנפי ההגנה מן הצדק, הרי שגם טענה זו קיבלה ביטוי

במסגרת שמיעת הראיות, עלתה בסיכומי הצדדים והוכרעה במסגרת הכרעת הדין (סע' 173). לטעמי, לא היה בראיות שהונחו לפניי באותו שלב, ואף לא בראיות אותן מבקשת ההגנה להוסיף כעת, כדי לבסס טענה זו. ענייניהם של הרופאים הוטרינרים נבדק, נערכו להם שימועים וננקטו בעניינם צעדים אחרים, בהעדר בסיס לביטול הסכמת הרשויות להעסקתם. לא נסתרה חזקת תקינות ההליך המשמעתי ואף לא הליך קבלת ההחלטה שלא להעמיד את הרופאים הוטרינרים לדין פלילי.

31. אכן, בעקבות פרשה זו שופרו נוהלי העבודה במשטחות וחודדו תפקידיהם של הרופאים הוטרינרים, וטוב שכך. עם זאת, אני סבורה כי לנושא הנהלים, קיומם או העדרם במועד הרלוונטי ושיפורם לאחר מכן, אין השפעה על קביעותי ביחס לאחריותם של הנאשמים שלפניי (ראו נימוקי בסעיפים 155 - 157, וכן 158 - 159 להכרעת הדין).

32. בשולי הדברים יש לציין כי כתב אישום נוסף בפרשה הוגש נגד שניים מהפועלים במשטרה.

33. משהוכרעה כבר הטענה, ומשאין במסמכים החדשים כדי לגלות עובדות מהותיות שלא היו ידועות קודם לכן, או נסיבות חדשות, אינני רואה מקום להזקק להם, ואינני סבורה שיש מקום לדין מחודש בסוגיה זו, בשלב דיוני זה.

סופו של יום

34. מצאתי כי הראיות היו בהישג ידם של המבקשים, וחלק ניכר מהן אף בידם בפועל, ולקחתי בחשבון את אינטרס סופיות הדין. עיקר העיקרים, שוכנעתי כי הסיכוי שהראיות, נוכח טיבן, יביאו לשינוי הכרעת הדין הוא אפסי ועל כן דחיית הבקשה לא תגרום לנאשמים לעיוות דין.

אשר על כן, אני דוחה את הבקשה.

משכך, בישיבה הקרובה, שנקבעה ליום 6.10.19, יישמעו טיעוני הצדדים לעונש.

המזכירות תעביר ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ח אלול תשע"ט, 18 ספטמבר 2019, בהעדר הצדדים.